

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inzerati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 18.

V Ljubljani, dné 21. septembra 1899.

Leto XII.

Zadružna misel.

Človeštvo ne živi tako, kakor živalstvo. Žival dela po temnih nagonih vedno jednako in se ne zaveda, kaj dela, zakaj dela in čemu dela ravno tako. Človek ima pa razum, ki mu mora voditi vsako dejanje. Človek mora vedno misliti na to, kar dela, vedeti mora, zakaj tako dela, in premišljati mora, čemu dela tako in ne drugače. Pri tem nas morajo voditi božje in cerkvene zapovedi, ker le po njih dosežemo časno in večno srečo. Pa pri gospodarskem življenju mora imeti ljudstvo še več mislij, ki ga morajo voditi pri vsem delovanju. Te misli so ozko združene z božjimi in cerkvenimi zapovedmi, in med njimi so poglavitne: zavest lasti, skupnosti in samostojnosti. O teh mislih in njih razmerju do zadružne organizacije hočem danes govoriti.

1. Zasebna last mora nam biti sveta. Neumni so oni, ki sanjajo o tem, da bi moglo kdaj človeštvo živeti brez zasebne lasti. Vsak človek mora imeti nekaj, kar je njegovo. Družina ne more obstati, ako oče nima posestva in denarja, s katerim hrani svoj rod. Otroci morajo podedovati po stariših imetje, katero jim zagotovi obstanek. Zato socialna demokracija, ki taji posebno lastninsko pravico, razdira državo in družino. Ako bi bilo res, da je vsaka zasebna lastnina tatvina, kakor pravijo socialni demokratje, potem bi na svetu bili samo tatovi in roparji in družba bi se morala pokončati.

Pa naša pamet nas uči, da se ti zapeljani reveži motijo. Zasebna lastnina je upravičena in potrebna.

2. A tudi zavest skupnosti mora prešinjati ljudstvo. Liberalci se ozirajo samo na posameznega človeka. Po njihovem nauku naj si vsak nagrabí svobodno, kolikor le more, bogastva, naj izkoristi ljudstvo in si na tem svetu naredi kar najlepše življenje. Zato liberalci ne delujejo proti odedu, ampak je celo podpirajo. Kak trgovec ali krčmar sme po liberalnem nauku zapeljati ljudstvo k nakupovanju in zadolženju. Nato se naj uknjiži na posestvo in toliko časa stiska z obrestmi in tožbami ubogega kmeta, dokler njegovo posestvo ne pride v njegove roke. Tako so že uničili na tisoče slovenskih posestev. Pa ljudstvo mora vedeti, da smo bratje med seboj in ne roparske živali. Na skupnosti je osnovana že družina. Kako bi bilo zakonsko življenje, če ne bi mož in žena imela skupne posesti? Pa da so bratje in sestre med seboj, morajo vedeti tudi prebivalci jedne vasi in jedne občine. Kaj bi bilo, če bi brez ljubezni, brez ozira na ubogega soseda, vsak gospodaril tako, kakor da je le sam zase na svetu? Zavest skupnosti mora torej vladati tudi v občinah, da je življenje srečno. In če vzamemo celo Kranjsko deželo, moramo reči, da smo vsi Kranjci zvezani v jedno celoto, v jedno deželo, in kadar se v deželnem zboru kaj sklepa, morajo poslanci vedno gledati na to, da se ne ustreza le posameznim ljudem, ampak vsej deželi. Zavest skupnosti mora pa prešinjati tudi ves slovenski narod: ne le Kranjce, ampak z nami skupno tudi Štajerce, Korošce, Primorce, in tudi naše zapuščene slovenske brate

na Ogerskem, v Italiji in v Ameriki. Kar nas je jednega rodu in jedne vere, smo bratje, in moramo delovati skupno in drug drugemu pomagati, da se v naših težkih, nevarnih časih ohranimo.

Še posebej pa je treba zavesti skupnosti posameznim stanovom. Dandanes se zatira kmečki stan. Cene žita odločujejo veliki trgovci na borzi, pri nakupovanju in prodajanju goljufajo, dedno pravo je tako, da se morajo razkosavati in manjšati posestva, zavarovanje gre v žepe kapitalistov, in slednjič ima še večino davkov kmečki stan. V takih razmerah nič ne pomaga, če jeden sam zase kaj godrnja, ampak vsi skupaj se morajo združiti, osnovati si morajo gospodarska in politična kmetijska društva in skupno delati na korist vsega stanu. Tudi obrtniki ne morejo shajati. Velike tovarne in velika kupčija z obrtnimi izdelki jim jemlje za služek. Kaj naj storé? Ali naj gredó v gostilno in tam pri vinu zabavljajo čez slabe čase? Nikakor ne. Vsi čevljarji jednega okraja se naj združijo v jedno čevljarско zadrugo s skupno prodajalnico v mestu, vsi krojači ravno tako v svojo posebno zadrugo itd. Le s svojo skupno prodajalnico, ki jo mora otvoriti njihova zadruga, morejo se še rešiti in si nakloniti zaslužek, ki ga grabijo velike tovarne.

Ta zadružna misel je še stara in obstoji, odkar so ljudje na svetu. Želja po skupnem varstvu in medsebojni podpori je tudi zadnji vzrok, da so nastale urejene države. Božja volja je, da se ljudje družijo in da imajo skupnega poglavarja. Celó v katoliški cerkvi se kaže zadružna misel, seveda v višji, posvečeni in nadnaravni obliki. Bratje smo, in zato moramo stati sicer vsak zase, pa tudi jeden za vse in vsi za jednega.

Ta zadružna misel je opravičena povsod, kjer imajo ljudje skupne interese, skupne težnje, katerih ne more doseči jeden sam, pač pa družba več ljudi in rodbin. Ako izprevidijo ljudje, da jednega sovražnika ne morejo premagati posamič vsak zase, združijo se, in vsi skupaj ga uženo! Tako je v gospodarskem življenju. Če vsak kmet zase prodaja in zase kupuje, je lahko goljufan na stotero načinov. Če si pa dva povesta svoje izkušnje in skupaj pozvedujeta, kako je tu, kako tam, drug drugega lahko obvarujeta škode in si pomoreta. Če se pa kmetje iz več vasi združijo v jedno gospodarsko zadrugo, tedaj lahko stopijo na svetovni trg kot mogočna, bogata družba, lahko se pogovarjajo in tržijo z največjimi bogataši, lahko kupujejo velike gozde in obsežna posestva, ki jih potem porabljajo za skupne namene. Ravno taka je z obrtniki. Posamezni ginejo sedaj in obupujejo zaradi slabih časov, ker jim je od liberalcev izkvarjeni obrtni zakon zatrl vsako nado do zboljšanja.

Če se pa čisto svobodno po svojem prepričanju po krajevnih razmerah in skupnih koristih združijo, morejo se obraniti, tudi če jim milijonarji nasprotujejo.

3. Slednjič mora imeti naše ljudstvo zavest samostojnosti. Ljudstvo, ki se čuti odvisno in zatirano, gleda z nezaupanjem vse, kar se godi okoli njega. Boji se vedno prevare in goljufije, tudi tam, kjer je ni. Ker nima zaupanja, postane hinavsko, tatinsko in neznačajno. V krajih, kjer je mnogo odeduhov, se to opazuje. Kjer znajo krčmarji in trgovci ljudstvo zapeljavati v dolgove in stiskati z obrestmi, kjer so pogoste tožbe in rubežni, tam se ljudstvu izkvari ves značaj, da več ni podobno poštenim ljudem. Na Dolenjskem in Notranjskem in zlasti na Hrvaškem in v Istriji so taki kraji. Ljudstvo samo tega ni krivo, ampak oni, ki so je spravili ob gmotno samostojnost in s tem vklenili tudi v moralno sužnost. Ob volitvah žene v takih krajih upnik svoje dolžnike s seboj, kakor prodajalec voli. Če je ljudstvo odvisno pri vsakem grizljaju kruha in pri vsakem perišču soli od oblastnega mogotca, če vé, da nosi jarem odvisnosti na sebi in da drugi bogaté od njegovih žuljev, — takrat ljudstvo mora propasti, izgubiti značajnost in poštenje. Tih, otožen in strupen obup se ga poloti, in ta obup je najhujša bolezen vsakega ljudstva.

V takih krajih se mora zavest lasti, skupnosti in samostojnosti zasejati med ljudi. Najprej kaže ustanoviti izobrazovalno društvo, v katerem se ljudstvu dá nekoliko izobrazbe, da je zmožno umevati časovna vprašanja. Navaditi se mora čitati potrebne časopise in primerjati svoje gospodarske razmere z drugimi. Prvi sad take izobrazbe bodi posojilnica, in za njo zadruga s skladiščem.

Poglavitna stvar pri tem združevanju je zavest skupnosti in samostojnosti, ki jo ljudstvo zadobi. Denar in dobiček ni glavna stvar, ampak nravni vpliv in organizacija. Zato naj nikar jeden človek vsega ne vodi, ampak naj kolikor le mogoče mnogo mož izobrazí in navadi poslovanja. Zadružno gibanje mora biti ljudsko gibanje, svobodno, krepko in zavedno! Te zadruge naj bodo ona vez, ki bo ljudstvo družila in krepila, kadar bodo valovi socialne prekucije narastli v siloviti vihri. Te zadruge naj bodo tudi duševno ognjišče, iz katerega se naj rodi nov, mlad, vsestranski napredek v podjetnosti in delavnosti našega ljudstva!

Najnovejše socialno gibanje med Slovenci kaže, da je seme zadružne misli padlo na rodovitna tla. To dejstvo — da slovenski narod umeva zadružno misel, jedino rešiteljico iz sedanje socialne bede — to dejstvo nas navdaje z veseljem upanjem, da ga čaka boljša prihodnost.

Politični razgled.

Državni zbor se snide v drugi polovici meseca oktobra. Drugo vprašanje pa je, ali se bode sploh pričelo redno delo v državnem zboru, kakor želi večina prebivalstva in vlada sama. Znani kričač Wolf že sedaj po raznih shodih napoveduje boj, in tacih mož je še precej med Nemci, ki bodo zopet s krikom in ropotom skušali razgnati državni zbor. Vendar pa se državni zbor mora sniti, da voli delegacijo. In to ravno hočejo nemški nagajivci prepričati ter vlado prisiliti, da odstopi. A to bi bila za večino državnega zbora naravnost sramota, ko bi se morala udati manjšini. Zato so se te dni na Dunaju pričela razna posvetovanja, kako bi se stvar poravnala. Sešli so se najprvo tisti katoliški nemški poslanci, ki so z našimi poslanci v večini. Ti nemški katoliki imajo najboljšo voljo, da bi uglasili nasprotja med Čehi in Nemci, ki so v prepiru zaradi znanih jezikovnih naredeb. Dr. Fuchs, odličen član katoliške ljudske stranke, ki je tudi predsednik državnega zbora, je povabil na Dunaj vse predsednike raznih klubov na desnici in levici. On pravi v svojem vabilu, da tako ne more dalje iti. Boj mora prenehati, ker državni zbor že več ko dve leti ni prav ničesar storil. Zastopniki raznih strank naj se torej mirno med seboj kot možje pomenijo in razgovoré, kako bi bilo mogoče spraviti državni zbor zopet na noge. A komaj je bilo znano to povabilo, že so se oglasili nagajivi levičarski Nemci, da se ne udajo. Ti kratkotalo odgovorjajo, da mora vlada preje praklicati jezikovne naredbe za Čeha, preden se sploh razgovarjajo. Seveda se Čehi tej zahtevi odločno upirajo. Zato je jako dvomljivo, da bi napovedana posvetovanja imela kaj uspeha. To je res žalostno pri nas. Državni zbor ima nujnega in važnega dela, a nagajivi Nemci ne dadó miru, ker ne gre vse po njihovi volji, kakor poprej. Kdo vé, kako se ta boj konča!

Dreyfus obsojen. Kdo je ta Dreyfus? On je bil stotnik ali kapetan v francoski armadi. Leta 1894. pa so ga bili obsodili v prognanstvo na pust otok sredi morja. Obsojen je bil zaradi izdajstva. Toda njegovi židovski prijatelji so napeli vse sile, da bi ga oprostili. Izdali so na milijone denarja, da bi kupili Dreyfusu nedolžnost. Opisavali so ga kot mučenika in dobrega Francoza ter vohali na vse strani za drugim izdajalcem. In res se jim je posrečilo, da se je pričela nova obravnava pred vojaškim sodiščem, kamor so pripeljali tudi Dreyfusa. Svet je poslušal, kaj bodo odkrili Dreyfusovi zagovorniki. Telegrami so švigali po celem svetu, ljudje so se pripravili, kdo je kriv. No, konec druge obravnave je bil, da je vojno sodišče dné 9. septembra s petimi proti dvema glasovoma zopet spoznalo Dreyfusa kot krivega in ga obsodilo na deset let strogega zapora. To je bil krik v Izraelu! Toda te komedije še ne bode konec. Advokata Dreyfusova sta takoj vložila pritožbo in prosila za pomiloščenje. Dreyfus bode gotovo pomiloščen, toda francoska država bode imela neizmerno škodo na svojem imenu.

Vojska utegne nastati med Angleži in državo Transval v južni Afriki. V Transvalu je mnogo zlata

in Angleži iščejo prilike, da bi pograbili tudi to bogato deželo. Toda Transvalci se jim upirajo, in bržkone pride do vojske.

Smešna povest.

Pred kakimi 50 leti se je dogodilo to le: Zdravnik Kortim in lekarnar Jabun sta bila prijatelja. Vsak dan je prišel zdravnik k lekarnarju in vsak dan je ponavljal svojo prošnjo: »Prijatelj daj mi svojega slaveca!« Slavec je sila krasno pel, zato ga lekarnar s prva ni hotel dati. Pa slednjič sit nadležnosti, pravi: »Dobro, pošljem ti ga, in glej, da ga boš dobro krmil. A kletke ne smeš odpreti!«

Pošlje mu. Kletka je bila vsa zaprta, narejena z desek, le na obeh koncih je imela odprtino za hrano. Zdravnik ga je krmil, pa peti slavec ni hotel. Prijatelj lekarnar ga je pogosto tolažil: »Bo že pel, ko se bo privadil novega kraja!« Pa slavec ni hotel peti. Zdravnik se razjezi in odpre — kletko. A iz nje skoči velika — podgana.

Prva zdravnikova misel je bila, da lekarnarju vrne. Lepega popoldne pride k njemu in ga povabi na izprehod. Prijatelj je bil vesel povabila. Šla sta. Med potjo pravi zdravnik: Ti veš, da nisem babjeveren in na vraže nič ne držim. Pa če popade človeka stekel pes — hm . . .« Prestrašen odstopi lekarnar par korakov. Zbal se je, da ga zdravnik popade. Onemu je vedno huje. Lekarnar teče pred njim, in ker je vedel, da se stekle živali in ljudje boje vode, skoči naravnost v bližnji potok. Zdravnik počaka, da se prijatelj dovolj namoči, potem pa se zasmee: »Prijatelj lekarnar, to je za tvojo podgano!«

Slabe knjige in spisi.

Pisatelj, ki je s svojimi brezbožnimi spisi že nebroj ljudi zapeljal, je šel v mestno kaznilnico, da si nabere med jetniki novih snovi za nove romane. Ko stopi v ječo, ga spoznata dva mlada jetnika. Pounudita mu stol v svoji sredi. »Hvala gospoda«, odvrne pisatelj, »nimam toliko časa!« — »Kaj ne pridete kot obsojenec k nam?« — »Kako to mislite?« — »I, da bi morali biti vi tudi vklenjeni!« Jezen vpraša pisatelj, s čim da bi bil on to zaslužil. Eden mu odgovori: »Desetkrat bolj kot midva. Vi ste krivi, da sva midva tukaj, vi po svojih spisih, kateri izlivajo v mlada srca strup brezboštva in nenravnosti. Pa, med tem ko nas zapirajo in uklepajo, nas, ki se le ravnamo po vaših spisih, vas časte vsi in vam polagajo lavorjeve vence na glavo. Vas bi morali najprvo zapreti v dosmrtno ječo, potem šele nas!« — Globoko užaljen nad toliko predrznostjo odide pisatelj, in ni ga bilo več k njima. Mladi jetnik je govoril resnico, žalibože, da le-ta do zdaj še ni zmaga. Koliko gorja bi bilo odstranjenega, koliko solz posušenih!

Listek.

Iz naše vasi.

(Slika. — J. Voljč.)

Pri Petričkovih so obhajali ženitovanje.

Bilo je v nedeljo popoldne po krščanskem nauku, ko so zapele harmonike, da je mladim svatom pete privzdigovalo in pele so, da se je zdelo, da ne utihnejo ves teden. Boštiječev Drejče jih je imel v roki kot jih nima noben mojster. Malo je imel glavo nagnjeno na desno stran, desno nogo je položil čez levo in igral je in igral, da je bilo veselo.

Vse je bilo veselo, vse je vriskalo in pelo. Pa kaj bi tudi ne! Najstarejši ljudje so trdili, da takegá para kot je Petričkova Anica in Kramarjev Nejče, še ne pomni vas.

„Oba lepa, oba mlada“ — in zraven pridna in poštena kot malokdo, sta bila veselje in ponos starišev in vaščanov.

Kar se Anice tiče, namigavali so si sicer predlanskim zlobni in zavidljivi jeziki, da ni vse prav med njo in Kruharjevim Franceljnom, ki je služil pri sosedovih za prvega hlapca. Toda to je bila laž in nič kot laž, ker resnično je toliko, da je poštena Anica parkrat zaničljivo obrnila hrbet Franceljnu, ko ji je čenčal o tem in onem, kar ni, da bi poslušalo mlado dekle. Francelj, Kruharjeve gostaočke sin, je že mlad zahajal v slabo družbo in torej ni bilo čuda, če je bil sprijen od nog do glave in pokvarjen v srcu kot le kdo. To je vedela Anica, zato mu je dala takoj v začetku vedeti, kako in kaj. V jeseni potem je šel Francelj v vojake za tri leta.

Tisto nedeljo torej po Velikem Šmarnu so poročili gospod župnik v farni cerkvi Anico in Kramarjevega Nejčeta; po krščanskem nauku pa se je začelo gostovanje.

Zadnje so šle tisto popoldne iz cerkve Obergerjeva Špela, Boltačeva Neža in Kruharjeva Urša, Franceljnova mati.

Kakor da so si namignile, so ostale vse tri hkrati v klopih, pogledale druga na drugo in jo počasi zaribale proti vratom. Pa že pri kamnu za blagoslovljeno vodo se ni mogla Obergerjeva Špela več zdržati. Prijela je Kruharjevo Uršo za rokav in Boltačevo Nežo za krilo, zamižiknila z levim očesom in vprašala mrmraje:

„Ali ste jih videli?“

„Hm, hm, kaj bi jih ne“, zapeli sta bolj potihoma obe tovarišici, „kaj bi jih ne, saj jih je moral

vsak, kdor ima oči. In pa ta gizdavost in pa ta kinč“, je nadaljevala Neža in se vstopila široko pred oni dve. „Kam vse ne pride svet, kam vse ne pride!“

Med tem so se morale razpustiti, da so šle po stopnjicah, kajti naša cerkev je toliko vzvišena, da ima spredaj stopnjice, ki peljejo na cesto.

Pa tam pod velikim kostanjem so se ustavile in naredile polkrog, kakor bi „štirno gledale“.

„Ali smo bile me kdaj take, povejta“, zapraša Urša in dvigne desno roko nekoliko kvišku, kakor bi hotela priseči, „povejta, ali smo bila kdaj take?“

„Nikoli, oh nikoli“, se oglasita zopet zajedno obe. „Napuh je največji greh, greh vseh grehov, ker iz njega sledijo vsi drugi.“

„Pa prav nič sramežljivo ni gledala . . .“

„In kako je zavpila ja.“

„Pa kakšno kiklo je imela . . .“

„In kakšno ruto . . .“

„Pa kakšen prstan.“

„Pa on, kak klobuk . . .“

„Sama zapravljivost.“

„Sama baharija.“

„Sama prevzetnost, sama prevzetnost, nič drugega!“

„Ker se imajo s čim ponašati!“

„V petih letih bo prišlo vse na nič!“

„O še prej . . . ampak ko bi vzela mojega Franceljna, kako bi bilo vse drugače!“

„O, vse drugače!“

„Kako bi hranil in pazil na vsak krajcar!“

„Seveda bi, pa še kako!“

Nekaj časa pomolčijo.

„Ampak moj Francelj, saj vesta ne? Tako priden, tako delaven, pa ne in ne!“

„Saj ne da bi opravljale, ampak kar je res je res, tvoj Francelj je že tak, da mu ni nič reči.“

„Kaj ne, da je? No pa, saj ne da bi ga hvalila, ker je kri od moje krvi, amdak moj Francelj jih odvaga tri Nejčete.“

„Če se je že kaj poredil pri vojakih, prav gotovo, saj Nejče je suh kot trlica.“

Urša pogleda Špelo, ker se ji zdi čudno, zakaj da bi se bil moral njen Francelj porediti, če hoče odvagati tri Nejčete.

„Jaz mislim tako, da je dober in priden toliko, da je vreden treh . . .“

„O, petih Nejčetov.“

Med tem so šle izpod kostanja proti domu. Pri vodnjaku zagledajo Kurnikovo Reziko in Slamarjevo Lucijo . . .

„Pa že zopet opravljata, moj Bog!“ pravi potihoma Špela tovarišicama in pokaže s prstom proti vodnjaku.

„Saj drugega ne znata“, odvrne Špela in pljune.
 „O ti grde babe ti, pa ravno prejle so pridigali ves krščanski nauk gospod župnik, da je opravljanje ena najgrših reči . . .“

„Bog ve, zakaj hodite še sploh v cerkev, če se jih nič ne prime!“

„I, zakaj, zato da spiti in dremljati.“

„Pa okoli gledati.“

„Pa kašljati . . .!“

— — — — —
 Kakor smo že prej rekli, stoji Petričkova hiša zunaj vasi. Obdana je krog in krog od travnikov in njiv.

Ne vemo sicer, kam so bile pravzaprav namenjene naše tri prijateljice, toliko je resnično, da so jo zavile, prišedši konec vasi, naravnost proti Petričku, od koder se je slišala godba in se je čulo drsanje in potrkavanje plesalcev.

„Kaj bomo?“ vpraša Urša in stopi naprej. „Polje gremo malo pogledat.“

„Saj res, polje,“ odgovorita oni dve in jo mah-neta za njo.

Pa polja so prav malo gledale. Prihajale so vedno bliže Petričkovih, od koder je danes tako lepo dišalo.

„Pa ne grem noter, ko bi mi dal kdo ne vem kaj“, pravi Špela.

„Mislil bi kdo, da smo prišle na prežo“, odvrne Urša, katero je vleklo vedno bolj na levo.

„Samo tako malo gremo todi-le po poti, potem gremo pa koj nazaj“, pravi Neža in stopi najbolj naprej.

Pa Petričkova mati pridejo ravno tedaj ven na prag, nesoč prežečim otročajem pogače in drugih reči, prav v tistem trenutku pravim, ko pridejo te tri do hiše.

Tedaj se pa ne more Špela več vzdržati. „Ježeš, mati, kako ste srečni, kaj ne?“ zavpije že od daleč, pohiti k nji in jo objame.

Materi Petričkovi so bile vse tri ženice dobro znane z vsemi svojimi lastnostmi, zato jih niso bili kar nič veseli v tem hipu.

„I, pa vendar, kdaj se je vse to naredilo? Prav nič ni vedel nihče.“

„Da mati, prav nič.“

„I, se je že, se je že“, odvrnejo mati, „tako počasi, saj veste.“

„I, kje pa je nevesta“, zapraša Urša in stopi bolj v vežo. „Kje pa jo imate. Jaz jo moram objeti in ji želeti vsega dobrega, tako je pridna, tako je čednostna, — pa takega dobrega ženina dobi“, pri-takne naglo, ker stopi v tem trenutku le ta na prag, pogledat, kdo je neki prišel.

„Vredna sta drug drugega“, zapoje skozi nos Neža.

„Takega para ni daleč“, pristavi Špela.

„Oh, jej, jej, saj pravim . . .“

Mislite, da jih je bilo treba dolgo prositi, naj gredó nekoliko noter? Kaj še! Eden izmed svatov ju je pozdravil: „He, pa ste dolgo molile, dolgo, saj je že skoro noč!“

Pa so odgovorile: „E, kaj, saj je treba, da se včasih nekoliko več pomoli. Novoporočencem prinese to obilo sreče in blagoslova.“

* * *

Na nebu so že zvezde gorele, ko so šle domov. Držale so se za pod pazduho in govoričile:

„Ampak dosti imajo napravljenega.“

„Kako pa tudi jedó in pijó.“

„Nikoli jim ni zadosti!“

Čez nekaj časa pa zopet:

„To-le kokoško sem si utaknila v žep.“

„Jaz pa ta-le kosec pečenke.“

„Jaz pa ta-le kolač . . .“

In zopet čez nekaj časa:

„Saj ne da bi opravljala, toda v petih letih ne bo nikjer nič.“

„O, nič!“

„Ali si videla sosedovo Lizo in Kokošarjevo Barbko, ko sta prišli na prežo?“

„Videla; o ti grde babe!“

Urša pa je rekla:

„E, kaj Liza in pa Barbka, ampak moj Francelj, moj Francelj!“

Kakor živel tako umrl.

V avgustu l. 1873. je prisostvoval italijanski mi-nister Visconti-Venosta neki veselici, katero je priredilo njemu na čast mesto Tirano. Ž njim je bil tudi poslanec Billia, eden najstrastnejših nasprot-nikov krščanstva in papeža. Bil je zagrizen prosto-zidar. Med obedom so se delale napitnice. Najprvo je govoril minister, a govor je bil tako naperjen zoper cerkev in njene služabnike, da se mu je zdelo poz-neje vredno tiskati ga. Nato se je dvignil Billia in govoril še bolj satansko. Po obedu se odpravita proti domu, dasi se je napravljalo k nevihti. Potok, do katerega prideta, je narasel vsled povodnji tako, da ne moreta čez. Župnik jima pokaže drugo pot, po kateri se vrmeta nazaj v Tirano. Medpotoma začuti Billia naenkrat grozne bolečine v životu. Komaj pri-deta v mesto, pokličejo zdravnika. Pa predno še pride zdravnik, umrje grozoviti bogokletnež, mesto s po-božnimi vzdihni na ustnah, z nečuveno kletvijo na cerkev in papeža. Kaka je bila pač njegova sodba pred večnim sodnikom?!

Misijonska poročila.

Afrikanska pisma.

(Piše Leop. Lenard.)

Več let je že preteklo, odkar sem zapustil svojo domovino, katero sem goreče ljubil, kakor jo ljubim tudi še sedaj, in se napotil v daljni, tuji svet, z iskreno željo v srcu, postati misijonar med divjaki v vroči Afriki. Ločitev ni bila lahka. Zapustiti sem moral domovino, zapustiti rojstno hišo, zapustiti toliko znancev, prijateljev in dobrotnikov, na katere so me vezale najsrčneje vezi, in ki so se zame zanimali bolj kot sem zaslužil, a šel sem, prepričan, da je tako volja božja in da v nobenem drugem stanu ne morem več zaslug pridobiti zase in koristiti veri in domovini. Saj me je slovenska mati rodila in me na svojih kolenih učila ljubiti najdražje, kar človek ima na svetu — vero in domovino.

V teku let sem zelo zanemeril dolžnosti prijateljstva in hvaležnosti, katere so me vezale na toliko oseb v domovini in ako bi hotel naenkrat obnoviti pretrgana dopisovanja, bi mi nedostajalo moči in časa. Zato bi rad s temi pismi v Domoljuba skupno zadostil zanemarjeni dolžnosti in mojim nekdanjim zancem, prijateljem in dobrotnikom, za tem pa tudi vsem Slovencem in Slovenkam, katerih obzorje se razteza čez ozke meje, postavljene nam od naših sovražnikov, ki imajo razum in srce za velika podjetja v korist veri in domovini.

Prvo pismo.

Briksen in misijonski zavod za srednjo Afriko.

Kdo bi si nekdanj mislil, da bom jaz nekoč gledal lepo tirolsko deželo in vžival gostoljubje vrlih Tirolcev. Od prve mladosti me je srce vleklo na jug, v vročo Afriko, in ravno isti poklic me je zavél sem v Briksen, v le-ta venec iz raja, kakor bi ga smel imenovati, ne da bi naš Bled ponižal.

Kdor bi si mislil, da je tukaj med tirolskimi hribi hladno in pusto in prazno, kakor svet po stvarjenju, bi se zelo motil. Cela Eisack-ova dolina do Franzensfeste ima toplo, južno podnebje. V dveh letih, kar sem jaz tukaj, ni palo snega skoro nič in vročino imamo po leti do malega čisto italijansko. V našem vrtu zoré marelice in kostanj in vse sadje, kakor na Kranjskem; meseca listopada poganjajo v našem vrtu nove rože in griči okrog mesta so z vinskimi trtami posajeni. Vkljub temu smo vže večkrat meseca malega srpana v treh urah prišli do snega, ki na nekaterih vrhuncih in globinah okrog Briksena leto in dan ne skopni in v večji daljavi molé večni snežniki in ledeniki svoje glave v nebo. Tukaj se družijo hladni, planinski zrak tirolskih gor s toplimi južnimi vetrovi in povzročajo ono prijetno podnebje, ki privabi toliko tujcev v mesto. Hribje okrog mesta so gosto poraščeni z iglovim drevjem in dolina, po kateri se vali temnozeleni, po dežju umazani Eisack, lepo obdelana. Med drevjem in zelenjem gledajo številne vasice in cerkvice z bregov in gričev v dolino in razveseljujejo pogled, ki bi bil še veliko lepši, ako

bi cerkve in hiše bile lepo pobeljene, kakor na Slovenskem.

Briksen je pred vsem klerikalno mesto, to se vidi na prvi pogled. Naša katedrala se dviguje, kakor koklja nad piščanci in je v vsakem oziru naravno središče mesta in se radi zidave in krasa lahko prišteva med najlepše cerkve; znamenit je tudi „Kreuzgang“ pri katedrali, radi mnogih lepih starih kipov in slik. Poleg katedrale je najvažnejše poslopje v mestu škofova palača, veliko, lepo poslopje, kakoršnega nobeden škof v Avstriji nima. Briksenski škof je bil nekdanj svetni knez in je imel lastni dvor in lastno vlado. Na to spominja še pridevek dvorski, ki se čisto sliši v mestu, n. pr. dvorski pek, dvorski ključavničar, dvorski apotekar itd. Lepo in prostorno je tudi briksensko semenišče in ima precej velik vrt, pol ure od mesta stoji veliko škofovo deško semenišče „Vicentinum“ in tri četrte ure proč velik, star avguštinski samostan „Neustift“. Cerkev so tu sejane zelo gosto. Ako sta dve ali tri hiše skupaj, morajo vže imeti lastno cerkev ali kapelico, župnije so primeroma majhne in z duhovniki dosti dobro preskrbljene. Župnija Mühlwand pri Briksenu, v kateri se nahaja naš misijonski zavod, šteje n. pr. okrog 250 duš in od župnišča ni do nobene sosedne župne cerkve čez pol ure hoda. V občé so cerkve na Tirolskem tudi na deželi zelo lepe, dosti lepše kakor na Kranjskem in kakor na Slovenskem; tudi sem našel tukaj skoro v vsaki cerkvi oltar ali kip Matere božje. Često so tudi stene okrog takega Marijinega svetišča pokrite z votivnimi tablicami z raznimi napisi, n. pr.: „Marija je pomagala!“ Tudi božjih poti Matere božje je na Tirolskem je veliko, katere obiskujejo pogoto množice romarjev. Seveda, kaj posebnega imajo tudi cerkve na Tirolskem. Tako sem n. pr. našel v mnogih cerkvah poleg res lepih slik tudi debele in okrogle angeljčke - trobentače z izbuhlimi lici in z okroglim trebuščekom, kakor se podobni dobijo tudi še semtertje na Kranjskem. Zelo priljubljeni so na Tirolskem kapucini in ljudstvo se obnaša do njih čisto priprosto in po domače. Skoro v vsakem večjem kraju se nahaja kapucinski samostan. Tudi do svetnih duhovnikov je ljudstvo zaupljivo in spoštljivo. Tirolci so veliki, lepi ljudje, dobrodušni, priprosteg obnašanja, dobrovoljni, prebrisani, večkrat tudi hudomušni, trdega, skoro trdovratnega značaja. Prisiliti se Tirolec ne dá, prepričati tudi ne, a z lepa vse dobiš od njega. Za časa Franca I. so v neki tirolski dolini ljudje dobili neko protestantsko knjigo v roke, ki jim je čudno zmešala možgane, da so si vtepli v glavo, da njih duhovniki niso resnično posvečeni. Seveda so se na to ogibali dohovnikov in niso šli več v cerkev. Nato je prišel nadškof solnograški, knez Schwarzenberg, mlad, zelo lep mož, šele 28 let star, k njim, in jim je z vso svojo zgovornostjo dokazoval, da so duhovniki dobro posvečeni. Zaman. Tirolski kmetje so rekli: „Presneto je to lep fant, mi ostanemo pa pri starem.“ Stvar so sporočili cesarju in on je dal zapoved: „Kmetje se morajo povrniti k prejšnjemu redu ali pa naj gredó iz dežele.“ Kmetje odgovoré: „Pa gremo.“ Tu je znova posredoval knez Schwarzenberg. On je šel znova h kmetom, jih prosil in pregovarjal in jih slednjič vprašal, kako se hočejo prepričati, ako so duhovniki dobro posvečeni. Kmetje reko, da morajo

iti sami v Rim, vprašat papeža. „Dobro“, reče knez, „izberite nekaj mož in pojdemo skupaj do papeža. Papež Leon XIII. je prijazno vsprejel kmete, razdelil jim nekaj svetinj, molekov in škapulirjev in potem rekel, da naj bodo brez skrbi, in jim je porok, da so vsi duhovniki, katere jim njih škof pošlje, dobro posvečeni. Tako je bila vsa stvar poravnana in kmetje so se veseli vrnili domov. V gospodarskem oziru so Tirolci trdnější kakor Kranjci, a tudi tu blagostanje peša. Istotako peša tudi nrvnost in vera. Krivi so temu največ tujci, ki po leti zahajajo hladit se v tirolske doline.

Gotovo je bila srečna misel, da je pred leti kongregacija „de propaganda fide“ v Rimu izrazila željo, naj bi naša misijonska družba za osrednjo Afriko odprla za Avstrijce zavod v Briksenu, tem tako lepem, mirnem in zdravem kraju. Francoska stoji še vedno na čelu misijonom in njeno delovanje v tem oziru je gotovo občudovanja vredno, Italija stori pri svojem uboštvu in korupciji, ki tam vlada, za misijone kolikor more, Nemčija napreduje vedno bolj in njeni misijonarji so istotako v korist in čast sv. veri, kakor svoji domovini, samo naša Avstrija stori v tem oziru veliko premalo. Da bi se tudi Avstrija krepko in zdatno vdeležila pri misijonskem delovanju, je naša kongregacija pred štirimi leti s pomočjo propagande kupila posestvo v Mühlandu pri Briksenu in lansko leto začela zidati misijonsko hišo. Mühland je mala kmečka župnija s čednim svetiščem Matere božje pol ure od Briksena. Posestvo leži pri poti, ki pelje v Mühland, četrt ure od Briksena na podnožju borovega gozda, na lepem griču, odkoder je lep pogled čez mesto in njegovo okolico. Glavno poslopje je velik, zelo poškodovan grad, kjer nikdo ne stanuje, a bi se z dobrimi stroški morda dal toliko popraviti, da bi se poljski pridelki in živali spravljale vanj. Hiša, kjer stanujemo sedaj, je še dosti čedna, a je prostora samo za kakih 20 ljudi. Poleg tega se nahaja pri posestvu tudi nekaj gospodarskih poslopij, hlev, drvarnica itd. Okrog hiše se razprostirajo sadni vrtovi in travniki, da se lahko redi kakih sedem do 10 krav, a vrt za zelenjavo je zelo majhen. Dasiravno imamo katedralo in škofijo tako v bližini, živimo vendar kakor na kmetih.

Staro, tesno kmečko poslopje ne more zado- stovati misijonskim potrebam, zato je bilo neizogibno potreba nove hiše. Pred enim letom je p. rektor kupil stavbeni prostor in s malimi sredstvi, a z velikim pogumom in s še večjim zaupanjem v božjo pomoč začel zidati novo hišo, še pred zimo je bilo poslopje dovršeno in v prihodnjih dneh se bomo selili. A to je samo del celega načrta, celo poslopje bo dodelano, ako se dobi denar ali kredit, v petih letih in bo imelo prostora za 300 ljudi. Naj bi prišli vsi, katere Bog kliče v misijonski stan in ne zapirali srca glasu Gospodovemu, ker Afrika je velika in dela neizmerno, a delavcev je malo. (Dalje sledi.)

Star časnik.

V Pekingju izhaja časnik „Kin-Pau“, ki je te dni praznoval tisočletnico svojega obstanka. Do l. 1631. je izhajal po enkrat na mesec, pozneje vsak

teden in od l. 1800 vsak dan. Sedaj izhaja trikrat na dan, zjutraj na rumenem, opoldne na belem in zvečer na sivem papirju.

Slab svet — plačan.

Med pruskim kraljem Friderikom II. in njegovim svetnikom Taubheimom se je tole dogodilo: Taubheim je svetoval kralju leta 1786. naj zmanjša nižjim uradnikom plačo, če hoče pokriti državne stroške. Kralj pa mu je pisal junija tistega leta: »Zahvaljujem svetnika Taubheima za njegov svet, pa ravnal se ne bom po njem, to se pravi, morda tudi nekoliko. Plače nižjih uradnikov so že itak majhne, če jih še zmanjšam, nimajo ubogi ljudje prav nič. Zato bom raje odtegnil gosp. svetniku Taubheimu vsako leto 1000 gld. Zraven mu naročim, da se mi zglesi čez leto dni in mi pove, ali je koristilo ali škodilo njegovemu gospodarstvu.«

In kakor je pisal tako je tudi storil. Lahko si mislimo Taubheimov odgovor čez leto dni. Ko bi delali vsi kralji in cesarji tako, bilo bi mnogo boljše, kakor je. »Zgornji« gospodi mečejo tisočake pri oknu, nižjim stanovom pa izžemajo zadnji, krvavo zasluženi krajcar.

Italijanska kraljica in mlada pletica.

Italijanski listi poročajo: Kraljica Margarita sreča v neki ulici v Rimu malo dekletce, ter je vpraša: „Ali znaš šivati in plesti, malica?“ — „O da“, odgovori dekletce, „nogavice znam plesti.“ — „Ali me poznaš?“ — „Da, Vi ste kraljica.“ — „Naredi tudi meni dvoje nogavic in mi jih pošlji.“ Čez nekaj dni res dobi kraljica dvoje nogavic ter pošlje dekletu druge nogavice: ena nogavica je bila polna bombonov, druga pa denarja. A že drugi dan dobi kraljica pismo: „Gospa, Vaš lep dar mi je napravil mnogo žalosti: denar so vzeli oče, bombone je snedel brat, nogavice pa bodo mati nosili.“

Dva medveda — rešilca.

Čuden prizor se je nedavno vršil v obližju mesta Prage. Nekaj prijateljev iz Žiskova je napravilo izlet na kolesih v Jirno pri Češkem Brodu. Na čelu je vozil trgovec K. Ko pridejo že v Klanovec pri Jirni, skoči nenadoma iz neke kmetiške hiše Bošnjak z dvema medvedoma. K. se tako prestraši, da zavije v stran in trešči kakor je bil dolg in širok, v ribnik ob cesti. Toda medveda skočita takoj za njim in ga prineseta iz mrzle kopelji. Medveda sta bila namreč dva kmetiška mladeniča, oblečena v medvedji koži, ki sta na tamošnji ljudski veselici uganjala burke.

Pregovori.

V cokljah ne hodi zajcev lovit.
Včasi teče pes, včasi zajec.
Včeraj skrito, danes očito.
Več ima, bolj mrmra.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Župnija Ihan je podeljena č. g. Frančišku Mekinecu, duhovniku v zač. pokoju v Ljubljani; župnija Košana pa č. g. Janezu Hladniku, kuratu na Gočah. — Premješčeni so č. gg.: Ivan Dolinar iz Starega Trga pri Ložu v St. Rupert; Frančišek Juvan iz Logatca v Stari Trg pri Ložu; Valentin Remškar z Jesenic v Logatec; Tomaž Rožnik iz Mengša na Jesenice; Frančišek Fik iz Komende v Mengeš; Josip Benkovič iz kn. šk. Alojzijevišča v Komendo; dr. Mihael Opeka iz Moravč kot prefekt v Alojzijevišče; Peter Koprivec iz Radeč pri Zidanem mostu v Moravče; Josip Brešar iz Škofje Loke v Ribnico; Viljem Mlejnik z Blok kot ekspozit v Matenjo vas pri Slavini; A. Jarec iz Metlike v Gôrje. — Na novo so nameščeni č. gg. Luka Arh kot kapelan v Ljubnem; Jernej Perjatelj kot kapelan na Blokah; Frančišek Pengov kot kapelan v Cerknici; Ivan Hrovat kot kapelan v Metliki; Jakob Žust kot kapelan v Radečah pri Zidanem mostu; Frančišek Watzl kot kapiteljski vikar v Novem mestu.

(Umrl) je dné 8. sept. po daljši bolezni č. gospod Frančišek Petrovčič, župnik na Trati nad Poljanami. Bil je rojen dne 25. sušca 1847, posvečen l. 1870. Vzorni duhovnik, ki je mnogo let vzgledno opravljal dvojno službo v pastirstvu, naj počiva v miru!

(Imenovanje.) Cesar je župnika v Slavini, velečastitega g. Janeza Sajovica, imenoval kanonikom stolnega kapiteljna ljubljanskega.

(Stoletnica rojstva Blaža Potočnika) se je obhajala v Št. Vidu nad Ljubljano dné 16. in 17. t. m. vkljub slabemu vremenu jako slovesno.

(Na pomoč »Naši straži!«) »Naša straža« zaključuje prvo leto svojega delovanja. Društvo je rodila samoobramba, sila, ki jo dela naši meji neumorno delujoča »Südmarcka«. S sredstvi, ki jih je dobila »Naša straža« v prvem letu na razpolago, storila je, kar ji je bilo mogoče. Na bodočem občnem zboru bode tajnikovo poročilo pričalo o marsikateri vspešni pomoči trpečim bratom ob mejah. Slovensko strankarstvo je v nekatere kroge zaneslo brezbriznost in to celo v kroge, ki so izven mej našega razdirajočega kranjskega življenja. »Straža« mnogo trpi ob tej brezbriznosti, ki je res tem žalostnejša, ker bi jo ne pričakovali tudi med onimi, ki so »Straže« najbolj potrebni. Ravno zadnji čas je prišlo na »Našo stražo« zopet kar cel kup prošnja. Treba bi bilo iti na pomoč z velikimi svotami. Vspeh za slovensko stvar bi po tej pomoči ne izostal nikjer. Zato pozivljemo vse blage Slovence, da zakličejo sebi in svojim prijateljem:

»Na pomoč Naši Straži! Rešujmo slovenske meje iz rok tujstva! Proč z brezbriznostjo, ko je narod v smrtni nevarnosti«. Obračamo se do vseh dosedanjih članov, da nemudoma blagovolijo poslati društvenemu blagajniku gosp. Luki Smolnikarju udnino za drugo poslovno leto, in do požrtvovalnih ustanovnikov, da blagohotno vplačajo II. obrok svoje ustanovnine. Slovenke in Slovenci spominjajte se »Naše straže« ob vsaki priliki!

(Meščanski klub) se je otvoril v Ljubljani. Prostore ima v »Katoliškem domu«. Namen tega kluba je pospeševanje meščanskih koristi, obramba meščanskih pravic, čitanje časopisov in razveseljevanje po prijateljskih sestankih, igrach, skupnih izletih itd. Želja, ki se je že marsikaterikrat izražala, se je s tem spolnila.

(Potres) precej močan, čutil se je dné 18. t. m. ob 1/4 7 v Ljubljani in po mnogih drugih krajih. Škode ni naredil.

(V katoliško vero) je prestopil protestant, dobro znani ljubljanski tovarnar g. Avg. Dreise z jednim sinom - ženinom. Storil je slovesno obljubo v župni cerkvi sv. Petra. Tudi drugi njegovi otroci prestopijo v katoliško cerkev.

(Potrjen deželni zakon.) Presvitli cesar je potrdil z odlokom od 1. septembra sklep deželnega zbora kranjskega, s katerim se razdeli občina Turjak v dve samostojni občini Turjak in Rob.

(V ljubljansko semenišče) je letos vsprejetih 22 prosilcev, in sicer: Ahačič Matej iz Tržiča, Cepuder Rudolf iz Šmarije, Dobnikar Fran od Sv. Katarine, Droic Martin iz Krašnje, Gostiša J. iz Idrije, Kmet Miha iz Št. Lovrenca, Kozina J. iz Ribnice, Logar Josip iz Metlike, Marolt Vinko s Krškega, Mikuž Janez s Črnege Vrha, Natlačen Peter iz Goč, Pirc Josip iz Velesovega, Planinšek Fran z Višnje Gore, Pečarič Martin iz Metlike, Podlogar Leopold iz Škocijana, Premerl Stanko iz Št. Vida, Šter Fran iz Cerkljan, Steržaj Fran iz Cirknice, Strajhar Janez iz Tuhinja, Štular Martin iz Metlike, Vovko Fran iz Škocijana, Jelenc (pogojno) z Dobráve.

(Shod krščansko mislečih dijakov) se je vršil dné 12. sept. v »Katoliškem domu« v Ljubljani. Shod je bil posvečen znanstvenim razpravam in razgovorom; razprave so bile zelo temeljite, razgovori pa zelo živahni in zanimivi. Tudi večerna zabava (komers), katero je katoliško akademično dijaštvo priredilo na čast ljubljanskemu kršč.-soc. delavstvu, se je krasno izvršila.

(Ogenj.) Dne 4. septembra okrog 9. ure dopoldne začelo je goreti v Stari Oselici h. št. 27 pri Francu Eržen, ter je ogenj vpepelil hišo in gospodarsko po-

slojpe. Zgorelo je vse žito, seno in vsa živina, skupaj pet glav. Rešiti se ni dalo nič, le nekaj obleke so rešili. Mož je v Ameriki. Zavarovano je bilo vse imetje za 400 gld., a škode je do 2000 gld. Revščina je občutna; bilo je gotovo nalašč zažgano, ker je začelo goreti gospodarsko poslopje.

(Pri občinskih volitvah v Vipavi) je stranka dosedanjega župana Hrovatina vkljub vsem naporom v toliko pogorela, da je dobila v odbor samo polovico svojih mož. Tudi na Vipavskem se bode zdanilo!

(Iz Radovice). Občinsko starešinstvo na Radovici je pri občinski seji dne 8. t. mes. jednoglasno imenovalo za svojega častnega občana prečastitega in mnogozaslužnega gospoda Franc Schweigarja, bivšega svojega župnika. Občinsko starešinstvo mu kliče: Bog ga živi še mnogo let!

(Kumski shod) od 25. do 27. avgusta se je letos dobro obnesel. Vreme je bilo vseskozi lepo, zato obisk obilen. Obhajancev je bilo 1239. Sodelovalo je razven č. patra gvardijana iz Krškega še šest duhovnikov. Ravno pred shodom dobila je cerkev svete Neže na Kumu nov tabernakelj, katerega je napravil za primerno nizko ceno jako lično g. podobar Franc Osolč iz Kamnika.

(Papirnate goldinarje) z letnico 1888 je mogoče zamenjati le še do 31. decembra let. leta. Po preteku tega roka se ta denar ne bo več vsprejemal ali zamenjaval.

(Iz Planine pri Vipavi) se nam poroča: Dne 9. t. m. imeli smo tudi pri nas redko čast, imeli smo namreč premilostjivega g. knezoškola v svoji sredi. Sprejem bil je prisrčen. Pričakovala ga je pri slavlouku vsa šolska mladina pod nadzorstvom g. učitelja, č. g. župnik, krajni šolski svet, občinski odbor in mnogo drugega občinstva. V šoli so otroci na veselje vseh navzočih, zlasti pa na veselje gg. kateheta in učitelja prav točno odgovarjali. Nato se je vršila sv. birma, pri kateri je bilo okoli 100 otrok birmanih. — Kakor se čuje, bomo imeli pri nas v par tednih že trgateg. Upati je, da se bodo prijatelji dobre kapljice pogosto pri nas oglašali, saj pridelujemo Planinci vedno le dobrega in pristnega vipavca. Tudi starega se še dobi. Najboljša pot na Planino je sedaj po »novi cesti« skozi Dolenje, katera je jako zložna in jako dobro uravnana.

(Pred novomeškim porotnim sodiščem) so bili od 28. m. m. do 1. t. m. obsojeni naslednji obtoženci: Ivana Petek z Dolenjih Lazov pri Ribnici radi detomora v petletno ječo; Martin Černe iz Male Hubajnice radi težke telesne poškodbe v 2 $\frac{1}{2}$ letno ječo; Lovrenc Roštan iz Trebnjega radi jednakega prestopka v 15mesečno ječo; konečno je bil obsojen k smrti na vislice morilec Josip Zevnik.

Primorsko.

(Petindvajsetletnice mašništva) je obhajal na Malega Šmarna dan na Krku prem. škof Mahnič. Naj bi še mnogo let tako navdušeno in neustrašeno deloval za krščanske vzore, kakor je deloval doslej!

(S Krka) se poroča, da je ondi ustanovil biskup dr. Mahnič tiskarno, ki je že začela poslovati. — Bog daj svoj blagoslov!

(Dne 7. t. m. umrla) je v Reškem samostanu č. mm. benediktink č. m. Alojzija Rott, večletna opatinja in dekana, rojena v Ljubljani 4. prosinca 1848. l. Veličastni pogrebni sprevod, ki ga je vodil ondotni milostl. gospod prošt Kukanič v spremstvu nad 20 duhovnov in katerega so se udeležili razni uradi in zavodi, mnogi duhovni iz okolice, č. oo. kapucini in frančškani ter č. ss. usmiljenke, mnoge gospe visocega plemstva, razne kongregacije, šolarice obojne dekliške šole, — gojenke notranje šole v belih oblačilih ter z gorečimi svečami v polnem številu in nebrojna množica ljudi, je pričal o vseobčnem spoštovanju, ki si ga je rajnica stekla sé svojim neumornim, dasi tihim in skromnim delovanjem v samostanu in izven njega, kar omenjajo pohvalno tudi vsi reški časopisi. Pokoj njeni blagi duši!

(Lahonske mreže.) Na kak način love lahoni v svojo novoustanovljeno italijansko gimnazijo v Pazinu hrvatske učence, naj povedo sledeče vrstice: Izdali so in razposlali na vse strani Istre razglas, da bodo poučevali na italijanski gimnaziji v Pazinu sami taki profesorji, ki so zmožni tudi hrvatskega jezika in ki so doma iz Pazina. Zlasti za veronauk je imenovan pristen Hrvat. Nadalje razglašajo, da dobivajo oni hrvatski učenci, ki hočejo vstopiti v italijansko gimnazijo, posebne štipendije in, ako so ubogi, tudi brezplačno hrano in stanovanje, obleko in še podporo v denarjih. Na tak način love hrvatske ovčice v svoj hlev, ko pa bi bile ovčice v hlevu, pa bi druga pela. Upamo, da se hrvatski stariši ne dajo preslepiti po teh obljubah in ne grede zapeljivcem v pogubljive mreže. In res se ravnokar poroča iz Pazina, da se je za hrvatsko gimnazijo oglasilo nad sto učencev, očividni dokaz, kakó potrebna je bila ta gimnazija

Drobtinice.

Jovan Ristić, ki je dne 4. t. m. v Belgradu po dolgi bolezni umrl, je bil brez dvoma najodličnejši srbski diplomat. Rojen je bil l. 1831. v Kragujevcu, visoke šole je obiskoval v Berlinu, Heidelbergu in Parizu. Prvo pozornost je vzbudil l. 1858. s svojim govorom v skupščini kot zagovornik Obrenovičev in

ustave. Od l. 1861—1867. je zastopal Srbijo v Carigradu, od l. 1868—1872. je bil med mladoletjem kneza Milana jeden treh regentov, l. 1872. in 1873. je bil Ristić ministerski predsednik in minister za vnanje posle. Tudi pozneje je bil še večkrat minister ter je po turški vojski zastopal Srbijo na berlinskem kongresu. Ko je kralj Milan dne 6. sušca 1889. odložil vladarstvo, je bil Ristić zopet regent. Zadnja leta se je bil odtegnil javnemu življenju.

Svetovna razstava. — V Glasovu se bo l. 1901 pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kraljice Viktorije in Nj. kraljeve Visokosti princa Waleškega priredila svetovna razstava. Ker želi odbor za prireditve razstave, da bi bili v kolikor mogoče obilem številu zastopani izdelki iz tujih dežel, prosi predsednik trgovske zbornice v Glasovu trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani, naj interesujoče se kroge opozori na to razstavo. Dotični, ki bodo razstavili svoje izdelke l. 1900 v Parizu in ki nameravajo razstaviti jih tudi v Glasovu, pošljejo jih lahko iz Pariza naravnost v Glasov. Natančnejše podatke preskrbi trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Starost evropskih vladarjev. — Najstarejši je papež Leon XIII., rojen dne 2. sušca 1810; vel. vojvoda luksenburški je star 82 let, danski kralj 81, vojvoda saksonsko-vajmar-ajzenaški 81, angleška kraljica 80, vel. vojvoda badenski 72, vojvoda saksonsko-altenburški 72, vel. vojvoda oldenburški 72, saksonski kralj 71, švedski kralj 70 in avstrijski cesar 69 let.

Hrvatski katoliški shod. — V Zagrebu se je z odobrenjem nadbiskupa dr. Posilovića sestavil odbor, ki bode delal priprave za prvi hrvatski katoliški shod v Zagrebu l. 1900. Odboru podnačelnik je dr. Andrija Jagatić, tajnik St. Korenić. Na shodu naj bi katoliški hrvatski narod prii pot od vseh krajev hrvatske domovine v hrvatski prestolici javno izrazil svoja katoliška čustva. Ob enem bi se razpravljalo o vprašanjih, ki so postala pereča i za hrvatski narod ter so v najožji zvezi s krščanstvom, to so šolska, gospodarska in socialna vprašanja.

Bogate Američanke dobivajo knežje soproge. Julijo Grant, nečakinjo slavnega predsednika Granta, je najprvo snubil turinski princ. Hotel se je odreči italijanski kroni, toda oče Grant se je odločno uprl tej zaroki. A drugi princ bil je srečnejši. To je princ Cantacuzene, potomec stare ruske obitelji, ki ima tudi naslov grofa Speranskega in je bil po svoji materi v rodu s pokojnim knezom Gorčakovim. Julijini roditelji so dovolili to zvezo in poroka se bode vršila z velikim sijajem v Ameriki.

Kake narodi nosijo denar? — Neki Francoz trdi, da se posamezne narodnosti poznajo tudi po tem, kako nosijo denar pri sebi. Francoz nosi svoj denar navadno v usnjatem mošnjčku, Nemec v lepo

pleteni denarnici od svile, Anglež kar v deanem žepu brez mošnjčka, zlato, srebro in baker, vsevprek. Američan pa ima svoje bankovce lepo zvite v dolgi in ozki listnici. Južnoameriški kapitalist pa skriva svojega mamona v pas, ki je tako zvito narejen, da mu tat ne more blizu. Italijan nižje vrste zavije svoj denar v robec, isto dela tudi Španec. Ruski kmet pa skriva svoj denar v skornje ali pa ga zašije v kožuh.

Katoličani na Nemškem ostajajo tudi na potovanju le v gostilnah, ki so naročene na katoliške liste. Zato izdajejo njihovi listi zapisnike takih gostiln. »Kölnische Volkszeitung« na primer je objavila 2834 imen gostiln, ki so na njo naročene.

Najdaljša železnica na svetu. — Ameriški inženirji so izdelali načrt za železnico, ki bi zvezala severno in južno Ameriko po panamski ožini. Proga bode merila 10.600 milj, in bode torej najdaljša na svetu. Vodila bo iz New-Yorka proti Laredu ob mehiškanski meji (2500 milj). Potem pojde preko Mehike (1644 milj), Guatemale, skozi republiko Salvador in Honduras (400 milj), skozi Nikaraguo, republiko Costa Rica (570 milj), Kolumbijo (1350 milj), Ekvador (660 milj), Peru (1800 milj), Bolivijo in republiko Argentinijo (1600 milj). Zadnja postaja naj bi bila v Buenos Aires. Od teh 10.600 milj jih je 4770 že gotovih. Železnica bode menda veljala 875 milijonov dolarjev.

Domači pravnik.

O novem zakonu o pristojbinah ali „procenti.“

Vlada je izdala sedaj cesarsko naredbo, s katero se uveljavlja nov pristojbinski zakon. Ta zakon pozdravljamo z veseljem, ker olajšuje težko breme, ki v podobi pristojbine leži posebno na ramah kmetovalcev.

Ker nam že prostor ne dopušča, objaviti vsega omenjenega zakona, zato hočemo sem postaviti vsaj glavne in za našega kmeta najvažnejše točke tega novega pristojbinskega zakona.

Najvažnejši paragraf novega pristojbinskega zakona je koj prvi paragraf. Glasi se v važnejših odstavkih tako-le:

§ 1. Za prenos lastnine nepremičnin, nekvarno tistim pristojbina, ki jih treba odrajtati od čiste vrednosti daritve ali ob priliki prenosa premoženja za slučaj smrti, treba odrajtati sledeče pristojbine:

1. Ako se prenos vrši od starišev na zakonske ali nezakonske otroke in njih potomce in obratno; od starišev na osebe, katere hočejo s njihovimi otroci skleniti zakon, ali pa so ga že sklenile;

od očima ali mačehe na pastrke, ali od posinoviteljev ali pohčeriteljev na posinovljence ali pohčerjenke; med zakonskima, ki nista niti ločena niti razdružena;

med zaročenci z ženitovanjskim pismom, brez razločka, ali se gre za prenos za slučaj smrti ali za odplatno ali neodplatno pravno opravilo med živimi:

a) ako predmet, vreden nad 30.000 kron, $1\frac{1}{2}$ odstotka od vrednosti;

b) ako predmet ni več vreden kot 30.000 kron, 1 odstotek;

2) ako se vrši prenos na druge osebe, kot na one, ki so pod štev. 1 imenovane za slučaj smrti ali potom neodplatnega pravnega opravila med živimi:

a) ako predmet ni več vreden kot 20.000 kron, $1\frac{1}{2}$ odstotka;

b) ako je predmet vreden nad 20.000 kron, 2 odstotka od vrednosti;

3) ako se vrši prenos na druge osebe, kot na one, ki so pod štev. 1 navedene potom odplatnega pravnega opravila med živimi:

a) ako predmet ni več vreden kot 10.000 kron, 3 odstotke;

b) ako je predmet vreden 10.000 do 40.000 kron, $3\frac{1}{2}$ odstotka;

c) ako je predmet vreden več kot 40.000 kron, 4 odstotke od vrednosti.

To so najvažnejši odstavki prvega paragrafa tega novega pristojbinskega zakona. Takoj na prvi pogled vidimo, da so posebno olajšane pristojbine pri prenosih premoženja med stariši in otroki, ter zakonskimi družeti teh otrok in pa med zaročenci. Pri izročilnih pogodbah je torej precejšnja olajšava sedaj po novem zakonu.

Prihodnjič bomo kratko razložili ravno kar navedeni paragraf in navedli nekaj vzgledov, Potem pa bomo na kratko seznanili bralce tudi še z drugimi važnejšimi določili tega novega zakona, v kolikor je treba, da ga naše ljudstvo razume.

Domača knjižnica.

Nova knjiga.

Danes moram pa prekiniti navadno vrsto ocenjevanj, čeravno sem bil že ves zaverovan v nadaljevanje tako vrlih Šmidovih spisov. Reklo se mi je, le-ti pridejo še lahko na vrsto; naj se ljudem najprej pokaže to, kar je najnovejše, češ, da še navadni kramarji tako delajo, da najprej in najbolj hvalijo novo in „najnovejšo“ robo. Ni mi bilo treba

dolgo prigovarjati, ker sem sam zelo zavzet za najnovejšo našo nabožno knjigo, ki se glasi s polnim naslovom: Sv. Frančiška Saleškega **Filoteja**, ali navod k bogoljubnemu življenju. Po izvirniku poslovenil Anton Kržič. V Ljubljani 1899. Založila Kat. Bukvarna; natisnila Kat. Tiskarna. Strani XVI + 503. Lično v usnje vezana 90 kr., z zlato obrezo pa 1 gld. 20 kr.; po pošti 10 kr. več.

To zlato knjigo je spisal svetnik, kateri slovi med najboljšimi slovečimi svetniki in katerega je sv. cerkev pristela cerkvenim učenikom. Tako čast ima do sedaj samo 22 svetih in učenih mož. Bila je sicer Filoteja že dvakrat izdana v slovenskem jeziku. Prvo izdajo je poskrbel že naš nepozabni vladika Martin Slomšek, drugo pa naša dična družba sv. Mohorja; a obe izdaji sta že izginili iz knjigotrštva, pa sta bili tudi že precej zastareli, ker naše jezikoslovje napreduje hitro, — prehitro. Ker ima že dve prednici, se torej sme po pravici imenovati najnovejša. Le-ta najnovejša izdaja se odlikuje po natančnem prevodu in po zunanji obliki. Glede na zunanjo obliko nam je posebej omeniti, da so se z drugačim, namreč ležečim ali kurzivnim tiskom ločile one besede in oni stavki, ki so prav posebne važnosti, da tudi preprosti čitatelj tem prej in tem lažje zadene pravo misel ter se mu bolj utisne v spomin. Za dragocenejši vezi se je odbral tudi lepši papir in se olepsal tisk s krasnim obrobkom. O prevodu pa pravi g. prelagatelj sam, da se je potrudil ter je, kar moč, natanko izrazil svetnikove misli, pa jih vendar tako povedal, da jih more umeti tudi preprosti čitatelj. Posebno všeč nam je tudi, da so se v pridejanem molitveniku privzele skoro samo take molitve, katere je sv. cerkev odlikovala z odpustki. Že to jamči, da so molitve re izborne in da se z njimi deseže dvojna korist. O, koliko dušnega dobička bi si pridobil na leto, kdor bi zvesto molil vsak dan le jutranjo in večerno molitev po tem molitveniku!

Onim čitateljem, katerim morda še ni znana »Filoteja«, povemo, da je razširjena po vsem svetu v raznih jezikih. V njej prisrečno lepo uči sveti Frančišek Saleški ljudi, kateri med svetom živijo, kateri so obloženi z mnogovrstnimi opravili in skrbmi, kako lahko dosežejo veliko pobožnost ali popolnost. Najprej zahteva, naj duša, katera se želi povzpeti do krščanske popolnosti, opravi dolgo spoved ter se očisti najprej vseh smrtnih grehov, potlej pa naj polagoma odpravlja tudi male grehe ter se vse nagnjenje do greha in še celo naravne napake. Prav vabljivo slika lepoto in srečo pobožnega življenja; uči, kako je treba premagovati skušnjave, katerih pomočkov se posluževati za izboljševanje srca, kako se vesti v raznih okoliščinah našega življenja itd. Vse to pa na jako mil način. Svetnik ničesar ne pretira, se vedno ozira na slabosti človeškega srca; a po drugi strani pa tudi brez prizanašanja odkriva zlobnosti in skrite zvižaje našega ubogega srca, in kar nič ne prikriva, da nebesko kraljestvo silo trpi, da nevarnih reči si je treba odreči, čednosti si pridobiti, naj bi stalo karkoli. Zatorej, ljuba »Filoteja«, le veselo romaj po vsem slovenskem svetu, zakaj vedi, da vsi Slovenci smo te potrebni, večinoma pa tudi — to s ponosom zapišem — še vredni!

Omeniti nam je še tri druge knjižice istega pisatelja, ki so nedavno izšle v novi izdaji:

I. »Dobra spoved.« Nauki in molitve za vredni vsprejem zakramenta sv. pokore. Tretji natis. V Ljubljani 1899. Broš. 12 kr. v platnu 20 kr. — Ker je spoved najimnitnejše in najbolj osodolno opravilo za vsakega, zelo priporočamo to knjižico, ki na majhnem prostoru podaja obilico najpotrebnejših nauk.

2. „Mala zakladnica.“ Zbirka krajsih molitev in pobožnostij z obilnimi odpustki. Tretji natis. V Ljubljani 1899. Najnovejša izdaja je nekoliko spremenjena, ker je pridejana molitev za obujenje dobrega namena in nekaj drugih najnovejših molitvic. Ker je ta knjizica podlaga molitveniku v »Filoteji«, bi svetovali, naj si vsak, kdor si kupi »Filotejo«, naroči še to dobro knjizico, ki stane le broš. 5 kr., kart. 10 kr.

3. „Svete zgodbe“ za male otroke. Drugi natis. Z dovoljenjem duhovske in svetne gosposke. V Ljubljani 1898. — Opozarjamo vse vzgojitelje sedaj ob začetku šolskega leta na to knjizico še posebej zato, ker ji je tako nizka cena: broš. 8 kr. kart. 10 kr.

Za smeh in kratek čas.

(Ponosen ptič.) — „Ptič, ki ste mi ga zadnjič prodali, noče kar nič peti. Pa ste dejali, da je dober pevec!“ — „Saj tudi je, a on je zelo ponosen. Dobro vé, da še ni plačan, a na pósodo ne poje!“

(Previdno.) — Prvi dijak: „Dragi prijatelj, zakaj pa vendar tako skrbno zaklepaš skrinjo, saj nimaš nič notri?“ — Drugi dijak: „Ravno zaradi tega; ko bi moja gospodinja to vedela, bi moral takoj pobrati kopita!“

(Tolažba.) — Vdova (na grobu svojega moža): „Eno tolažbo imam vendar-le; sedaj bom vsaj vedela, kje mož ostaja čez noč!“

(V šoll.) — Učitelj: „Povej, Ivan, kakošne lase so imeli stari Slovani?“ — Učenec: „Stari Slovani so imeli sive lasé!“

Besedni uganki.

- K** — ptica zna peti,
B — hodiš po leti,
N — voha jedi,
G — ptič te redi.

Demant.

	a	soglasnik
	a a b	reč, ki se nahaja v sobi
	č e e e e	dan v tednu
	e e e g j j j	vas na Notranjskem ali Gorenj.
k	k k l l m m m n	mesto na Jutrovem
n	o o o o p p	mesto na Ogerskem
p	r r r r s	reka v Avstriji
	t u u	domača žival
	z	soglasnik.

Zastavica.

Kdo sam sebe sné?

Računska uganka.

Zapišite v ta predalca vse številke od 1 do 9 tako, da dobite v vseh treh predalcih navzdol, počez in poprek enako svoto.

Rešitev ugank v zadnji številki:

Skakalnica.

Prijatelj in senca.

Prijatelj senci tvoji je enak,
 Ki zvesto za teboj se vije,
 Dokler ti sreče solnce sije;
 A ko se pripodi oblak,
 Ko solnce ti zagrne mrak,
 Se tudi senca tvoja skrije.

Zložil S. Gregorčič.

Besedna uganka.

Ricmanje
Erazem
Švicarij
Eldorado
Napoleon
Ovsiše
Urugvaj
German
Ananas
Naklanci
Jedert
Kokra
Oregon

Rošeno uganjko natisnjeno ime.

Obe uganki je rešil V. Langerholz, posestnik v Virmažah. — Skakalnico so rešili: Iv. Antončič v Markovcu pri Starem trgu; Iv. Jalen v Hlebačah pri Lescah; Andrej Porenta v Kamažah in Jos. Zorko v Široki Seti pri Vačah; Franjo in Janko Triller ter Fran Kovačič od Sv. Duha, Josip Zajc v Brišah pri Kolovratu. — Besedno uganjko: Franc in Mih. Bokalič v Mengšu.

Slovarček nenavadnih besed.

Kronogram. Znano je, da nekatere latinske črke pomenjajo tudi številke. Saj pravimo: kljuka pet, križ deset. In res pomeni latinski V pet, latinski X deset; I ena, L=50, C=100, D=500, M=1000. Ker so nekatere črke obenem številke, lahko sestavimo kake besede, kako pesmico, v kateri je povedana tudi kaka letnica. Pri sv. Jakobu v Ljubljani so nad velikimi vrati vrezane v marmor te-le latinske besede: Magno Deo et sancto Iacobo (po naše: velikemu Bogu in sv. Jakobu). Če kdo pogleda te besede, vidi, da so nekatere črke večje. To pomeni, da so te črke tudi številke. Če jih sestavimo: MDCCI, dobimo letnico 1000+500+100+100+1=1701. Take napise imenujemo kronograme. Kronos je namreč grška beseda in pomeni čas. Kronogramu bi zato lahko rekli letokaz, kakor pravimo za kroniko letopis, kronograf časomer.

Simbol = znamenje, podoba. Križ je simbol vere, sidro (maček) simbol upanja, a srce simbol ljubezni, t. j. križ je znamenje ljubezni, sidro znamenje upanja, a srce znamenje ljubezni.

Ustava ki jo imenujemo s tujo besedo tudi konstitucija, so tiste državne postave, ki določujejo, kakšne pravice je cesar dal ljudstvu. Naša ustava je taka, da cesar daje postave le v sporazumljenju z ljudstvom. Ljudstvo voli poslance, poslanci v državnem zboru sklepajo postave in cesar jih potrdi. Seveda se je pokazalo, da tak državni zbor, kakoršnega imamo v Avstriji, ni kaj prida. Nekaj kričačev lahko zabrani vsako pametno delo. Kar je pa naš državni zbor tak, kakršen je popisan v ustavi, zato pravimo, da je naša ustava pomanjkljiva. V naši ustavi je neki stavek, ki pove, kaj je takrat storiti, kadar državni zbor ne more

naprej. Takrat, tako pravi tisti stavek, cesar brez državnega zbora da postave, ki se mu zdé potrebne. To je tisti § 14, po katerem se sedaj v Avstriji vlada, ker je delovanje državnega zbora zabranila obstrukcija.

(Trgovino z železnim blagom) otvoril je dne 18. sept. rojak-domačin **F. Golob v Ljubljani Wolfove ulice št. 8** (nekadaj A. C. Achtschin). Ker se je preskrbel z raznovrstnim kmetovalcem in gospodinjam potrebnim blagom ter obljubija pošteno postrežbo in nizke cene, naj se cenj. naši čitatelji obračajo pri nakupovanju in naročevanju na označeno tvrdko. (Glej priporočilo.)

Prilodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 5. oktobra 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 16. septembra:	81	34	13	61	7
Gradec, 16. septembra	43	57	21	37	36
Lince, 9. septembra	62	86	38	26	50
Trst, 9. septembra:	10	20	63	67	76

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo
od dne 10. do dne 16. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Goveje meso I. v. kg	— 60	Pšenična moka 100 kg	15 50
» » II. » »	— 56	Koruzna » » »	8 20
» » III. » »	— 48	Ajdova » » »	18 —
Telečje meso » »	— 60	Fižol, liter	— 10
Prasičje » sveže » »	— 70	Grah, »	— 10
» » prek. » »	— 85	Leča, »	— 12
Koštrunovo meso » »	— 36	Kaša, »	— 10
Maslo	1 —	Ričet, »	— 10
Surovo maslo	— 95	Pšenica . . . . . 100 kg	9 20
Mast prasičja	— 76	Rž . . . . . » »	7 —
Slanina sveža » » »	— 60	Ječmen . . . . . » »	6 50
» » prekajena » » »	— 70	Oves . . . . . » »	6 50
Salo . . . . . » » »	— 60	Ajda . . . . . » »	8 80
Jajce, jedno	— 3	Proso, belo, » » »	9 —
Mleko, liter	— 8	» » navadno » » »	6 60
Smetana, liter	— 40	Koruzna . . . . . » »	6 60
Med . . . . . kg	— 70	Krompir . . . . . » »	2 50
Krompir . . . . . » »	— 3	Drva, trda, seženj	6 80
Piščanec . . . . . » »	— 60	» mehka, » » »	5 —
Golob . . . . . » » »	— 18	Seno, 100 kg	— —
Raca . . . . . » » »	— 75	Slama, » » »	— —
Gos . . . . . » » » »	— —	Stelja, » » »	— —

Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta števil. 1

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

443 8—5

Uradne ure razun nedelj in praznikov vsak dan od 8—12. ure dopoldne in od 3—6. ure popoldne.

Pošt. hran. urada števil. 828.406. — Telefon števil. 57.

Zahvala

zavarovalni družbi „Allianz“.

Pred 6 meseci se je zavarovala moja žena Ana Drobež pri gornji družbi za znesek 1000 kron. Ko je nedavno zavarovanka umrla, sem dobil popolni znesek izplačan brez ovir. Dolžnost mi je torej, da javno svojo zahvalo izjavim tej družbi, ter jo vsakomur najtopleje priporočam.

Savle pri Ljubljani, dne 11. sept. 1899.

478 1—1

Pavel Drobež, čevljar.

Potrdi: Občinski urad Ježica

Za družino najvažnejše vprašanje so zdravilni učinki živil in užitin, katere se uporabljajo. Telesna dobročutnost, krepko razvijanje otrok, dostikrat celo dolgo življenje zavisi od tega, kaj se uživa. Kako resno dolžnost imajo torej matere, hišne gospodinje, vzgojiteljice. Kljub temu spoznanju se vendar vse preveč spregleda radi navade, in marsikatera mati, katera ve, da bi ne storila prav, ako bi dajala otrokom upijanljivih pijač, pripravlja zanje bobovo kavo, katera ima prav tako slabe posledice! Ne moremo nikoli dovolj povdarjati, da je Kathreiner-Kneippova sladna kava jedina zdravju koristna kava, katero je že preskusilo na stotisoče družin in ki se je vselej nad vse dobro obnesla. Ako se rabi kot primes, stori bobovo kavo skoro neškodljivo in poveča ter zboljša celo njen dobri okus. Toda nujno treba opozarjati, da ima samo Kathreiner-Kneippova sladna kava omenjene izvanredne prednosti in da se mora varovati pred vednim slabim ponarejanjem. Pristni Kathreiner se dobi povsod, toda le v znanih izvirnih zavitkih z imenom »Kathreiner«, prodajati se torej ne more in ne sme nikoli »na vago«.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mati, si meni!

Za leta sem izpričano izvrotna primes k bobovi kavi. Pri živčnih, arčnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravilsko priporočena. — Najpriporočljivejša mešana kavina pijača v stotisočih rodovinah. *učvrstitev*

Sidro

Liniment. Capsici compos.

353 iz lekarnarjeve v Pragi 24-23

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vsaki lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 759 40-40

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponi-ju gosp. lekarnarju **G. Piccoliju** v Ljubljani pristržno zahvalo za doposlano jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njema z diplomom dné 27. novembra 1897 podelili naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolečavam **G. Piccolijevo želodčno tinkturo**, katere krepa želodec, povečuje slast, porpučuje prebaviljenje in telesno odprtje.

Naročila vprašema Proti povzetju in točno izvršuje **G. Piccoli**, lekarnar „pri angelu“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1-26 a. v., po 24 stekel. za gld. 2-40, po 36 za gld. 3-50, po 70 za gld. 6-50, po 110 za gld. 10-30. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

361 12-10

Sprejme se

krepak deček

poštenih starišev za vrtnarski obrt pri **Luki Tomšiču** v Ljubljani, Poljanski nasip. 470 2-2

Učenca

za strojarsko obrt sprejemem

475 2-2 **Josip Pollak**
v Kamniku.

Sprejme se s prvim oktobrom

učenec

z dobrim spričalom v trgovino z mešanim blagom pri

477 1-1 **J. M. Podrekar-ju**
v Kamniku.

FRANC ZORC

sv. Petra cesta št. 23

priporoča

pšenične moke in otrobe,

posameznikom pošilja tudi od 50 klg. naprej proti povzetju. 474 3-2

* Ceniki in vzorci na zahtevo franko. *

— **Vizitnice**
in koverta s firmo —

priporoča **Katoliška Tiskarna v Ljubljani.**

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje.

Najnižje cene.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Oelz-ova kava

je od dné priljubljena ker bo do dné bolj priljubljena bovo kavo spremení v zdravo, okusno in pokrepčevalno redilno sredstvo. 400 (20-16)

Rudeči zavitki z belim trakom.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli 415 20—13

apneno-železni sirup.

Ta 29 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabetnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 896 (20—20)

Cena steklenici l. glđ 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenici ni.)

Prosimo, da se vedno zrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Donaju in v kronovinah.

Glavna slovenska**hranilnica in posojilnica,**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah št. 3

v Ljubljani. 480 (1)

Sprejema in izplačuje

hranilne vloge po 4¹/₂ % obresti

od dne do dne brez odbitka in brez odpovedi.

Za brezplačno pošiljanje denarja so položnice na razpolago. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik, predsednik.

Primerna darila!

Priporočam svojo bogato največjo zalogo zlatih, srebrnih in nikelnastih 442 10

veržico, uhanov, zapesnitic, ovratnih verižic, prstanov itd. po jako znižanih cenah
Se priporočam ter uljudno vabim

Fr. Čuden

trgovina z zlatino in srebrnino. v Ljubljani, na mestnem trgu.

Ceniki gratis in franko!

Najnovije stvari. — Vse novosti najceneje

Društvo za dietetične izdelke, Curih.

Enterorosa

idealno dietetično zdravilo za odrasle in otroke.

S prav izrednim vspehom se rabi pri slabem prebavljenju, pri akutnem in kroničnem želodcnem in črevesnem kataru, driski, kole-rini — tudi tedaj, če druga sredstva ne pomagajo. To spričujejo profesorji, zdravniki in zahvalna pisma privatnikov. V vsaki hiši naj bi jo imeli.

Prodaja se v puščah in škatljah po l glđ. 50 kr. in 60 kr.

Apneni kasein

(Calcium - Phosphat - Casein) v obliki praška.

Izredni živež za veliko in malo.

Edino umen način, apno v večji meri spraviti v organizem, kadar je tega treba zaradi zdravja.

Redi kri in vtrjuje kosti, je toraj priporočati že malim otrokom.

Poseben učinek napravlja pri bledici, malokrvnosti, pri živčnih boleznih, škrofelnih, krvici; je porodnicam in drugim krepilo prve vrste. 456 18—6

Potrjeno po veljakh.

Prodaja se v puščah po l glđ. 50 kr.

◀ Dobiti je v vseh lekarnah. ▶

Kdor si želi omisliti lepo, trpežno in ceno streho iz škrlja, blagovoli naj se obrniti do mene podpisanega, ker le edino pri nas se dobi

najizbornejši kranjski škrl (Dachschiefer).

Prevzamem cele strešne naprave z tesarskim in kleparskim delom vred. Delo najsolidneje. Jamstvo na več let. — Za obilno naročbo se priporoča z najodličnejšim spoštovanjem

487 10—10

Fran Kovič

Osredke, p. Dol, (Lustthal) Kranjsko.

Domača trgovina

Pozor!

Jesen in zima se piibližujeta, treba se bode preskrbeti z zimsko obleko. — Prilika Vam bode zopet dana, kjer se Vam bode zopet slabo, staro blago ponujalo in prodajalo. Ne pustite se zapeljati in bodite previdni, ker po ceni blago — je najdražje. — Kdor pa želi zanesljivo, pošteno z dobrim trpežnim blagom za obleke postrežen biti, naj gre v domačo trgovino

Češnik & Milavec

(Špitalske) Ltingarjeve ulice (Krestja)

tam bode vsak z dobrim blagom in najnižjo ceno postrežen. Dobi se največja izbira najnovjšega blaga za ženske in moške obleke, istotako najnovjše rute volnene svilnate in ogrinjalke.

Svoji k svojim!

482 (1—3)

Zanesljiva

Poštena postrežba

F. GOLOB v Ljubljani,

Wolfve ulice

priporoča svojo novourejeno
trgovino z železnim blagom.

V zalogi ima vse gospodarske predmete, orodje za kmetovalce, rokodelce, ključavničarsko in kovinsko blago.

Največja izbira prav izbornega
kuhinskega orodja in posode,
štedilnih ognjišč, železnih peči itd.

vse po najnižji ceni. Postrežba je uljudna in točna. 479 (3—1)

● Redka priložnost za nakup pohištva. ●

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt

v Ljubljani 470 3

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva.

gld. 5-, 7-50, 10-, 12-, 14-.

Naročila se točno izvršujejo.

— Cenilnik s podobami zastoj in franko. —

● Radi obilne zaloge 10 odstotkov ceneje. ●

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, ki se Vam bo gotovo dopadel, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača

kava in sladna kava

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

411 14 20   Dobiva se povsod!

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Zahtevajte povsod!

Zahtevajte povsod!

Pekarija z prodajnico in stanovanjem

zelo prikladna za pekovsko obrt oddaja se po pri-
481 2—1 merno nizki ceni.

Poizve se v Florijanskih ulicah št. 29.

Lične ← → ↻
razglednice

kažoče ljubljanske
župne cerkve,
založila je in prodaja
„Prodajalnica
katol. tisk. društva
(K. Nižman)
v Ljubljani

Kopitarjeve ulice štej. 2.

Razproaujalcem dá se znaten popust.